

รายวิชา นาฏศิลป์

เรื่อง การขับร้องและปฏิบัติ
นาฏศิลป์ไทย รำวงมาตรฐาน
เพลง คื่นเดือนหงาย (1)

รหัสวิชา ศ22104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ครูผู้สอน โชติกา สมพงษ์

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลง คื่นเดือนหงาย

เผยแพร่โดย : AOMMERZ LALITA

เผยแพร่วันที่ : 11 Jul 2013

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=XWMZSJRu9us&feature=youtu.be>

การขับร้องและปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย
รำวงมาตรฐาน เพลง คือนเดือนหงาย (1)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมารูปแบบของการแสดงรำวงมาตรฐาน
2. อธิบายประวัติความเป็นมาของรำวงมาตรฐานได้

รำวงมาตรฐาน

ประวัติความเป็นมา

“รำวงมาตรฐาน” เป็นการแสดงที่มีวิวัฒนาการมาจาก “โชน” เป็นการรำ และการร้องของชาวบ้านซึ่งมีผู้รำทั้งชายและหญิงรำกันเป็นคู่ ๆ รอบ ๆ ครกตำข้าวที่วางคว่ำไว้ หรือไม่ก็รำกันเป็นวงกลม โดยมีโชนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ลักษณะการรำและร้องเป็นไปตามความถนัด ไม่มีแบบแผนกำหนดไว้

ประวัติความเป็นมา

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2487 ในสมัย
จอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาล
ตระหนักถึงความสำคัญของการละเล่นรื่นเริง
ประจำชาติ และเห็นว่าคนไทยนิยมเล่นรำไท
กันอย่างแพร่หลาย ถ้าปรับปรุงการรำไทให้
เป็นระเบียบทั้งเพลงร้อง และลีลาท่ารำ และทำให้
การแต่งกายรำไทเป็นที่นิยมกันมากยิ่งขึ้น

เพลงและท่ารำที่ใช้ในรำวงมาตรฐาน

เพลง

1. เพลงงามแสงเดือน →
2. เพลงชาวไทย →
3. เพลงรำมาชิมารำ →
4. เพลงคืนเดือนหงาย →

ท่ารำ

- ท่าสวดสร้อยมาลา
- ท่าชกแป้งผิดหน้า
- ท่ารำส่าย
- ท่าสวดสร้อยมาลาแปลง

เพลงและท่ารำที่ใช้ในรำวงมาตรฐาน

เพลง

5. เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ

6. เพลงดอกไม้ของชาติ

7. เพลงหญิงไทยใจงาม

ท่ารำ

ท่าแขกเต้าเข้ารัง และ ท่าผาลา
เพียงไหล่

ท่ารำยั่ว

ท่าพรหมสีหน้า และ ท่ายุงพ็อน
หาง

เพลงและท่ารำที่ใช้ในรำวงมาตรฐาน

เพลง

8. เพลงดวงจันทร์ขั้วฟ้า

9. เพลงยอดชายใจหาญ

ท่ารำ

ท่าซ่างประสานงา และ ท่าจันทร์
ทรงกลด

(หญิง) ท่าชะนีร้ายไม้

(ชาย) ท่าจ่อเพลิงกาฬ

เพลงและท่ารำที่ใช้ในรำวงมาตรฐาน

เพลง

10. เพลงบูชานักรบ

ท่ารำ

ท่ายาวที่ 1 (หญิง) ท่าขัดจางนาง
(ชาย) ท่าจันทร์ทรงกรด
ท่ายาวที่ 2 (หญิง) ท่าล่อแก้ว
(ชาย) ขอแก้ว

รูปแบบและลักษณะการแสดง

รำวงมาตรฐาน เป็นการรำหมู่ ทำรำประดิษฐ์ขึ้นจากรำมาตรฐาน
ในเพลงแม่บท ความสวยงามของการรำ อยู่ที่กระบวนการทำรำที่มี
ลักษณะเฉพาะในแต่ละเพลงและเครื่องแต่งกายไทยสมัยต่าง ๆ
รวมทั้งรูปแบบการแสดงในลักษณะ การแปรชบวนเป็นวงกลม
การรำแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ผู้แสดงชายและหญิง เดินออกมาเป็น
แถวตรง 2 แถว หันหน้าเข้าหากัน
ต่างฝ่ายต่างทำความเคารพ
ด้วยการไหว้

ภาพร่างมาตรฐาน โดย โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน จากเว็บ

https://www.facebook.com/pg/ritthinaron.gron.school/photos/?tab=album&album_id=753041384784429 สืบค้นเมื่อ 8/11/2562

ขั้นตอนที่ 2

รำแปรแถวเป็นวงกลมตามทำนองเพลงและรำตามบทร้อง รวม 10 เพลง โดยเปลี่ยนท่ารำไปตามเพลงต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลงรำมาชิมารำ เพลงคืนเดือนหงาย เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ เพลงดอกไม้ของชาติ เพลงหญิงไทยใจงาม เพลงดวงจันทร์ขั้วฟ้า เพลงยอดชายใจหาญ เพลงบุษานักรบ

ขั้นตอนที่ 3

เมื่อรำจบบทร้องในเพลงที่ 10 ผู้แสดงรำเข้าเวทีทีละคู่
ตามทำนองเพลงจนจบ

การแต่งกาย

มีการกำหนดการแต่งกายของผู้แสดง ให้มีระเบียบด้วยการใส่ชุดไทย และชุดสากลนิยม โดยแต่งเป็นคู่ ๆ รับกันทั้งชายและหญิง ซึ่งสามารถแต่งได้ 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 แบบชาวบ้าน

ชาย นุ่งผ้าโจงกระเบน สวมคอพวงมาลัย
เอวคาดผ้าห้อยชายด้านหน้า
(หญิง) นุ่งโจงกระเบน ห่มผ้าสไบอัดจีบ
ปล่อยผม ประดับดอกไม้ที่ผมด้านซ้าย
คาดเข็มขัดใส่เครื่องประดับ

แบบที่ 2 แบบรัชกาลที่ 5

ชาย : นุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อราชปะแตน
ใส่ถุงเท้า รองเท้า

หญิง : นุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อลูกไม้สไบ
พาดบ่าผูกเป็นโบ ทิ้งชายไว้ข้างลำตัวด้านซ้าย
ใส่เครื่องประดับมุก

แบบที่ 3 แบบสากลนิยม

ชาย : นุ่งกางเกง สวมสูท ผูกเนคไท

หญิง : นุ่งกระโปรงป้ายข้างยาวกรอมเท้า

ใส่เสื้อคอกลมแขนกระบอก

แบบที่ 4 แบบราตรีสโมสร

ชาย : นุ่งกางเกง สวมเสื้อคอพระราชทาน

ผ้าคาดเอวห้อยชายด้านหน้า

หญิง : นุ่งโปรงยาวจีบหน้านาง ใส่เสื้อจับเตพ

ชายผ้าห้อยจากบ่าลงไปทางด้านล่าง เปิดไหล่ขวา

ศีรษะทำผมเกล้าเป็นมวยสูง ใส่เกี้ยว และ

เครื่องประดับ

เพลง คีนเดือนหงาย

คำร้อง จมื่นมานิตยัณเรศ (นายเฉลิม เศวตนันท์) หัวหน้า
กองการสังคีต กรมศิลปากร (ประพันธ์ในนามกรมศิลปากร)

ทำนอง อาจารย์มนตรี ตราโมท

เพลง คีนเดือนหงาย

ยามกลางคืนเดือนหงาย

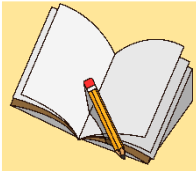
เย็นอะไรก็ไม่เย็นจิต

เย็นลมธงไทยปกไปทั่วหล้า

เย็นพระพายโบกพริ้วปลิวมา

เท่าเย็นผูกมิตรไม่เบื่อระอา

เย็นยี่งน้ำฟ้ามาประพรมเอย

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ปฏิบัติรำวงมาตรฐาน เพลงคืนเดือนหงาย 2

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ เรื่อง ปฏิบัติรำวงมาตรฐาน

เพลงคืนเดือนหงาย 2

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.dltv.ac.th

